

Indholdsfortegnelse

1	Kompetencer	9
2	Hvad er en social- og sundhedsassistent?	17
3	Sociale kompetencer	29
4	Lærings- og udviklingskompetencer	109
5	SSA'ens kompetence – nu og i fremtiden	195
	Litteratur	225
	Biografier	227
	Stikordsregister	229

„Som social- og sundhedsassistent har jeg lært at se på det hele menneske, at se på ressourcerne frem for belastningerne og at tænke forebyggende.“

„Den faglige styrke – det er efter min mening, at man i uddannelsen bliver introduceret til at se ‘ind ad mange døre’ og efter endt uddannelse kan vælge hvilken vej man vil gå ved hjælp af videreuddannelse og kurser.“

„Særligt udfordrende finder jeg de meget specielle udskrivningsforløb. Der, hvor jeg ikke lige kan handle efter standarder for udskrivelser, men må handle efter intuition, samtaler, viden om ‘konkurrerende sygdomme’ og sociale tiltag.“

„Social- og sundhedsassistentuddannelsen giver mulighed for fagligt at vurdere og opleve det hele menneske.“

„Som social- og sundhedsassistent må man selv være opsøgende i forhold til relevant efteruddannelse.“

„Hvis man er åben over for andre mennesker, lærer man også af dem.“

„Som social- og sundhedsassistent er jeg glad for muligheden for at arbejde med helheden omkring klienten og de pårørende.“

Indledning/forord

Goddag mand økseskaft

Du kender sikkert talemåden *Goddag mand økseskaft*, og du ved sikkert også, at det betyder, at én svarer i øst, når der bliver spurgt i vest.

Historien er en del af et gammelt folkeeventyr og handler om en døv mand, der sad i et træ og huggede løs på en gren. Der kom en mand forbi, som venligt sagde: „Goddag mand!“ Den døve mand ville nødig indrømme, at han var døv, og gættede på, at han nok blev spurgt om, hvad han skulle bruge grenen til. Han svarede derfor: „Til et økseskaft.“

Når man som manden lader, som om man hører eller forstår det, der bliver sagt, kan der komme nogle underlige situationer ud af det.

Du er nu begyndt på en uddannelse til social- og sundhedsassistent, og her vil du møde ord og begreber, du ikke har mødt før. Du vil få brug for ikke bare faglig viden, men også viden om, hvordan uddannelsen er skruet sammen, og hvad der kræves af dig, for at du kan komme godt igennem uddannelsen.

Denne bog skal hjælpe dig til at forstå både ord og begreber samt give dig en viden om, hvordan du selv kan medvirke til at tage ansvar for din egen læring og udvikling.

Vi håber på den måde at medvirke til, at du undgår at komme i alt for mange „Goddag mand økseskaft-situationer“.

I uddannelsen skelner man mellem faglige og personlige kompetencer. Faglige kompetencer er den viden og de færdigheder, der har med faget at gøre.

Personlige kompetencer, er det, der ligger „over fagligheden“.

Det er evnen til problemløsning, til at skabe nyt og til at tage initiativer og forfølge dem i handling.

Det er evnen til at indgå i „tilspidsede“ situationer og arbejde effektivt og kreativt med „uløselige“ problemer.

Det er lyst, engagement og evne til at lære videre på egen hånd. (Kilde: Bente Jensen, Evaluering af kompetence som ny faglighed – bidrag til debat. 2004. www.uvm.dk)

Denne bog handler om personlige kompetencer. Det er, som du kan se af ovenstående, et bredt begreb, og det dækker over fx lærings-syn og læringsmetoder, værdier, etik, refleksion, selvindsigt, samar-

bejde, konflikter og arbejdsmiljø. Kort sagt alt det, der skal til, for at du kan arbejde med og udvikle personlige kompetencer.

En uddannelse er et langt udviklingsforløb, og du har selv ansvaret for at lære og udvikle dig, men du er ikke alene om ansvaret. På skolen vil du have en kontaktlærer og, når du er i praktik, en vejleder. Det er begge personer, som vil støtte dig i din udviklingsproces og være sparingspartnere i forløbet.

Du vil også få udleveret en uddannelsesbog eller elevplan, som er et arbejdsredskab, der skal hjælpe dig til at holde styr på, hvad du kan, og hvad du har brug for at lære. Ud over at være dit arbejdsredskab er det også et samarbejdsredskab mellem dig og din kontaktlærer og dine vejledere.

Bogen er skrevet af et bredt panel af forfattere, der i fællesskab giver et nuanceret bud på, hvad personlige kompetencer er, og hvordan du kan arbejde med at udvikle dem i løbet af din uddannelse. Du kan læse mere om de enkelte forfattere bagest i bogen.

God læselyst.

Forfatterne, november 2008